

TELEGRAFUL ROMÂN.

Are Marție, Joi și Sâmbătă

ABONAMENTUL:

Pentru Sibiu pe an 7 fl., 6 luni 3 fl. 50 cr., 3 luni 1 fl. 75 cr.
Pentru monarhie pe an 8 fl., 6 luni 4 fl., 3 luni 2 fl.
Pentru străinătate pe an 12 fl., 6 luni 6 fl., 3 luni 3 fl.

Pentru abonamente și inserțiuni a se adresa la
Administrațiunea tipografiei archidieceane Sibiu, strada Măcelarilor 45

Correspondențele sunt a se adresa la
Redacțiunea „Telegrafului Român”, strada Măcelarilor Nr. 45
Epistolele nefrancate se refușă — Articuli nepublicați nu se înapoiază.

INSERȚIUNILE:

Pentru odată 7 cr., — de două ori 12 cr., — de trei ori
15 cr., rëndul cu litere garmond — și timbru de 30 cr.
pentru fie-care publicare.

Sibiu, 23 Februarie, 1894.

În sala de ședințe a dietei din Budapesta este espus de vre-o 10-15 zile tabloul pictorului „magiar” Munkácsy, care reprezintă ocuparea Ungariei prin unguri, respective actul, când diferitele popoare vin de recunosc supremația lui Arpád.

Puțin ne interesează această împrejurare, deorece puțin trebuie să ne împorțe și însuși actul ocupării, întâmplat acum o mie de ani, act nesigur în peripețiile lui, dar exploatat și falsificat încât numai s'a putut de scriitorii magiari și magiaroni, cari neștiind cont de adevărul istoric, încât se pôte constata, le a plăcut mai bine a măguli mândria națională a magiarilor prin prezentarea lui în mod de tot eroic, putem dice în colorii tranșafirii.

Tôte popoarele patriei s'au supus lui Arpád necondiționat, fără de a li se recunoșce nici un drept — așa spune istoriografia magiară, pe când știut este, că sute de ani după Arpád popoarele Ungariei, cari nici n'au fost tôte supuse de Arpád, ci mai târziu, s'au bucurat de drepturi însemnate, tocmai pe baza transacției de supunere.

Basat pe această credință a istoriografiei magiare, dl Iancsó Benedek nu e mulțumit cu tabloul lui Munkácsy, precum o vestesce această în „Hazánk” din 25 Februarie a c. căci el nu reprezintă pe Arpád ca cuceritor destul de pronunțat, înaintea căruia se plăcă în țărîna popoarele, ci mai mult ca un duce, care face și transacții cu căpeteniile popoarelor, și le asigură ore cari drepturi, în schimb pentru recunoșcerea supremației lui. Și nu e îndestulit din motivul, că acesta este „sanționarea pretensiunilor istorico-politice, pe cari, pornind din un astfel de punct de vedere le-au creat naționalitățile, cari luptă până la extrem contra ideii de stat magiar.”

Din cauza această dl Iancsó ține, că ideea fundamentală politică a tabloului nu numai că nu e potrivită, ci chiar

periculoasă, luând în considerare consecințele ce pot să urmeze din raporturile politice de naționalitate.

Fie însă asigurat dl Iancsó și cei de la „Hazánk”, că nici o primejdie nu se va întâmpla din cauza această. Cu privire la venirea magiarilor în țările noastre și aședarea lor aici, noi românii am avut părerile noastre și înainte de pictura lui Munkácsy, basate pe scrutări istorice nepărtinitore și nici decât pe așa numită „istoriografie” unghurască, la care se provocă dl Iancsó. În privința această e întrebare că ore noi falsicăm istoria, cum afirmă dl Iancsó, ori magiarii? și negreșit că această numai streinii nepreocupați (și nu năimiți din fondul de dispoziție al guvernului) pot să o constate și în privința această în timpul mai nou magiarii nu pot dice că au secerat laude cu istoriografia lor în streinătate.

Dar lăsând asta la o parte trebuie să șcie „Hazánk”, că noi românii nu pretindem drepturi egale în patria noastră răzimați pe capitularea de acum o mie de ani. Puțin împorță dacă „omenii lui Gelo”, — așa dice dl Iancsó ducelui Gelo — au fost supuși cu forța, ori au făcut un pact ore care de supunere. Noi pretindem egalitate pentru că suntem, pentru că contribuim în bani și sânge la susținerea patriei. Acesta e principiul modern al vieții de stat, ér' nu invocarea dreptului istoric, lucru învechit pentru prașca vieții, medieval, de care numai istoriografii magiari mai fac us.

Proiectul de lege despre căsătoria civilă în dietă.

În ședința de Vineri 2 Martie c. a vorbit la proiect Geza Papp care constată, că reforma bisericească e salutară și din punct de vedere naționalist, căci legă mai strins laolaltă cetățenii de diverse naționalități. El e de părere, că căsătoria civilă, nu e

împovărătoare pentru religione, deorece ori-și-cine are voe să cêră binecuvântarea bisericii asupra unei căsătorii încheiate la oficiul stării civile. În același timp legea cea nouă va împedeca dese divorțuri, ce se întâmplă acum; primesce proiectul.

Toma Péchy protestant și președintele de odinioară al camerei, declară, că nu primesce proiectul și aduce multe și temeinice argumente contra lui. El arată, că urmarea acestei acțiuni va fi hiperzel religios, intoleranță și antisemitism. După aceste oratorul arată pagubele ce rezultă pentru protestanți din noua reformă; se alătură la proiectul de conclud al contelui Apponyi.

După unele reflecțiuni ale lui Pongrácz și vorbirea lui Busbach, care combat pe Péchy și primesce proiectul, vorbi cel din urmă orator Anton Tibád. În vorbirea lui la început revine la Deák F. Esecutorii testamentului lui Deák Ferencz, dice el, uită că acel testament a consistat din 4 puncte, după cum uită și aceea, că ei desfac acest testament a treia oră, și a teria-ora îl falsifică. Mai întâi s'a desfăcut testamentul la 1881, când s'a prezentat proiectul de lege despre căsătoria între creștini și ovrei. Cu acel privilegiu guvernul de atunci a falsificat punctul doi, care arată principiul căsătoriei civile obligătore. A doua-ora l-au desfăcut în 1884 cu privilegiul reformei casei magnaților; atunci au falsificat punctul prim al testamentului. Nici acum guvernul nu are intenția de a realiza ideile lui Francisc Deák.

Interesul statului pretinde, continuă oratorul, că dreptul matrimonial unitar să se introducă pe baza ideilor dela 1848. Guvernul a comis o gravă erore, că a întrelăsat a pune acel fundament, pe care s'ar fi putut face o acțiune de reformă, ce ar fi fost în interesul statului și spre liniștirea tuturor cetățenilor. O altă erore a comis guvernul prin aceea, că a omis din programul seu cestiunea lămuririi averii bisericii cato-

lice. Energia și precauțiunea recomandate de Deák, guvernul le-a înlocuit prin violență, viclenie și intrigă. Guvernul n'a ținut mai ales cont de precauția recomandată de Deák, când la aducerea pe tapet a reformei bisericești n'a luat mai întâi dispozițiile de lipsă pentru-ca această să se pôtă și duce în deplinire.

Oratorul condamnă apoi agitația în favorul proiectelor de lege, agitație pusă la cale de guvern pe căi forțate, atacă apoi în modul cel mai aspru pe membrii guvernului și în special pe ministrul preșident Wekerle, și în urmă declară, că nu primesce proiectul.

După această, reflectând lui Tibád min. Szilágyi, s'a născut între și o polemică agitată, cu care s'a încheiat ședința.

În ședința de Sâmbătă 3 Martie au vorbit 2 pentru și 3 contra proiectului. Miko Arpád a vorbit pentru proiect, Ragályi, se alătură la propunerea lui Apponyi, prin care se pôte ajunge mai iute și mai ușor „scopul” la care se năsuiesce. Kapotsffy deși opozițional primesce proiectul.

Apoi a vorbit Ugron Zoltán. El acuză guvernul, că se folosește de proiectul de lege ca de o tactică, care periclitază moralitatea publică a țării. Polemisază apoi cu mai mulți deputați guvernamentali, și se declară pentru proiectul de conclud al contelui Apponyi.

Berzeviczy Albert, secretar de stat, spune că nu ordinațiunea de botez a dat nascere proiectului. Acea n'a fost decât diagnosa exactă, care apoi a condus la descoperirea lăcului nevoilor. Guvernul vrea pace între confesiuni, și nu-l surprinde lupta, care se declară față cu ori și ce reforme. Apoi polemizând cu Apponyi, spune, că guvernul s'a așteptat la un sprijin entusiast din partea aceleia, considerând principiile lui de mai înainte. De asemenea crede, că nu s'ar putea realiza introducerea

FOIȚA.

Documente pentru limbă și istorie.

Un manuscris în limba Macedo-română.

(Urmare.)

Rogăciunea după seversita Liturgie afără de Altariu:

Karele binekuvenci pre kari te binekuventa, Domne! și sancești pre kari sperăază intru tine, mântueste poporul tău, și binekuventa mostenirea tăa. Plinirea biserice tei vegle. Sanceste pre kari amă frumsecăa kasei tei. Tu pre ei prăamăreste ku zeăaska poterăa tăa, și nu lasă pre noi, kari sperăm intru tine. Pace lumii tei donăază, bisericei tei, Popilor, și binecredincioșilor imperacilor, și regelilor noștri, ostime, și tot poporului tău. Kă totă darăa bună, și tot donlu de ajuns din sus este, karele dela tine. Parintele luminilor se depune, și cie mărire, și mulcemită, și inklinăciune inalcămu Tatălui și Fiului, și Sântului Spiritu akum și totdeuna, și in vetele vietelor. Kântăr. Amin.

Și kântă de treori: Fie numele Domnului binekuvântat de akum, și pôně in vietă.

Și kântarăa 34-lăa.

Binekuventa-voiu pre Domnul in tot timpul. Totdeuna lauda lui in gura mea. Intru Domnul se va laudă sufletul meu. Auză blânzii, și sô se alegrăază. Măriei pre Domnul ku mine, și sô inalcămu numele lui impreună. Kautai pre Domnul, și me auzi, și din tote nekasuriile mele me skapă. Apropiacive kătră dănsul, și ve veci lumină, și faciele vostre nu se vor rușină. Seraklu acista strigă, și Domnul auzi pre dănsul, și din tote nekasuriile lui mântui pre el. Tramite-va Angerlu Domnului împregiurlu temetorilor de dănsul. Gustaci și vedeci, kă bun este Domnul. Fericit bărbatlu, karele sperăază spre dănsul. Temeci-ve de Domnul tocă Săncii lui, kă nu este lipsă temetorilor de dănsul. Inavucii se raciră, și flamânziră. Eărd kautătorii pre Domnul nu se vor lipsi de tot bunlu. Venici, fiilor! askultacime, frika Domnului voiu anvecă pre voi. Kare este omulu acel, karele voeste viaca, karele amă să veadă zile bune? Impedikă limba tăa dela rēu, și fă bine. Kaută pacăa, și urmăază pre ăa. Okii Domnului spre derepcii, și urekile lui spre rogăciunea lor. Eărd facia Domnului asupra faketorile de rele, kă sô piarze de pre pamentu reinimarăa lor. Strigară derepcii, și Domnul auzi pre ei, și din

tôte nekasuriile lor skapă pre ei. Aprope este Domnul de nekazicii ku inimă, și pre umilicii ku spiritul va mântui. Multe sunt nekasurile derepcilor, și din tote acele va skapă pre ei Domnul. Vegle Domnul tote osele lor, neciunul din trēsele nu se va frânge. Morteă pekatoslui este kumplită, și uritorii pre dereptul vor pekatui. Mântuiva Domnul sufletele servilor sei, și nu va pekatui tocă kari sperăază spre dănsul.

Rogăciunea, la kontragerea Sântelor incet:

Plinirea legei, și a preziketorilor, tu ănsucă esti Hristose Zeul nostru, karele impliniși totă mândăciunea părintăască, imple ku bucurie, și alegrie inimile noastre, pretotindenă, akum și totdeuna, și in vetele vietelor. Amin.

După rogăciunea ese Popa, stă in loklu datinat, și zice:

Binekuventarăa Domnului preste voi, ku donlu său, și omamarăa sēa, pretotindenă, akum și totdeuna, și in vetele vietelor.

Kântăr. Amin.

(Va urma.)

matriculelor de stat, dacă nu ar merge paralel cu administrația de stat. Atacă apoi pe Szapáry, numindu-l ultramontan, și spunând, că ultramontanismul e un pericol. Proiectele politico-bisericesci ar pute fi amânate pôte, dar nu pot fi oprite de a se realiza. Dacă proiectele ar căde, multă vreme nimenea nu ar mai pute să facă politică bisericăscă unitară în Ungaria. Recomandă proiectul spre primire.

După această a urmat o interpelație, cu care s'a închis ședința.

Revista politică.

Foile liberale și foile kossuthiste saltă de mare bucurie, că glasul guvernului și al partidului liberal a pătruns în totă țera și din toate părțile au alergat oameni să asiste la marea întrunire liberală, ce a avut loc în Dumineca trecută la Budapesta și al cărei scop a fost să adereze la proiectele bisericesci-politice ale guvernului.

Pe ziua amintită s'au adunat la Budapesta peste 10.000 oameni, partea ceamai mare oameni cari stau în serviciul guvernului și cari au creșut, că fac un act „patriotic” asistând la aceea adunare. Intre acestia au fost — și cu mirare o spunem — și câți-va țărani de român de prin Ungaria, juși comunalii mânăți acolo cu promisiuni „patriotice”.

S'au ținut multe discursuri patriotice înfăcărare mai vârtos din partea kossuthistilor, cari toate culminau în preamărirea ideii de stat magiar, la a cărei realizare se ajunge mai ușor prin aceste proiecte.

În rezoluțiunea luată se spune, că interesele progresului național pretind ca fiecare epocă să aducă soluțiunea lucrării sale. Regularea relațiilor între stat și diferitele confesiuni vom să o facem în o astfel de formă ca prin ea ideea de stat, cu care trebuie să se contopescă în țera acesta cetățenii de diferite confesiuni și instituțiunile lor, să câștigetărie și să afle garanții nouă; de aceea adunarea ridică protest solemn contra confesionalismului separatistic; adunarea așteptă cât mai de timpuriu rezoluțiunea favorabilă a proiectelor: despre căsătoria civilă obligătoare în legătură cu modificarea art. LIII din 1868, introducerea matriculelor de stat, esercițiul liber religios și înmatricularea egal îndreptățită a confesiunii iudaice.

De cât va timp petrece în B-pesta ministrul comun de rebel. Acolo s'au ținut și mai multe conferențe comune sub președența lui, la care au luat parte și ministrii Ungariei dimpreună cu ministrii austriaci, cari au sosit la B-pesta însoțiți de mai mulți oficianți de resort. În ședința a doua s'a desbătut mai mult asupra diferențelor vamale a mai multor produse și despre contractul comercial cu Rusia. În urma înțelegerii unanime ministrul de esterne va asterne la Petersburg o notă și încheierea contractului se așteptă cât mai îngrabă. Discusiunea parlamentară încă se va urgia de așa încât contractul între monarchia noastră și Rusia să intre deodată în valoare cu contractul rusogermân.

„Monitorul oficial” din România a publicat textul tractatului de comerț între monarchia noastră și România. Din acesta estragem următoarele:

Supușii, vasele și mărfurile produse ale solului și ale industriei ale fiecărei din părțile contractante, se vor bucura, pe teritoriul celeilalte, de orice privilegii, imunități sau avantagii acordate națiunii celei mai favorizate.

Totuși rămâne stabilit, că stipulațiunea de mai sus nu va deroga întru nimic legilor, ordonanțelor și re-

gulamentelor speciale în materia de comerț, industrie, poliția și siguranța generală în vigore pe teritoriile părților contractante și aplicabile tuturor străinilor în genere.

— Tote obiectele produse ale solului sau ale industriei din România, cari vor fi importate în monarchia Austro-Ungară, și toate obiectele, produse ale solului, cari se vor importa în România destinate fie consumațiunei, fie întrepositărei, fie reespositărei, fie transitului, vor fi supuse, pe timpul duratei prezentei convențiuni, tratamentului acordat națiunii celei mai favorizate și, în special, nu vor fi pasabile de drepturi nici mai ridicate, nici altele decât cele impuse produselor sau mărfurilor națiunii celei mai favorizate.

La exportarea în România nu se vor percepe în monarchia austro-ungară, și la exportarea în monarchia austro-ungară nu se vor percepe în România, drepturi de eșire altele, nici mai ridicate, decât la exportarea acelorasi obiecte pentru țera cea mai favorizată sub acest raport.

Fiecare din părțile contractante se obligă deci a face să profite pe cealaltă, imediat, de ori-ce favoare, de toate privilegiile sau scăderile de drepturi, pe cari deja le-a acordat, sau ar pute să le acorde în urmă, în privințele menționate unei a treia puteri.

Mărfurile de ori ce fel provenind de pe teritoriile uneia din părțile contractante sau mergând acolo, vor fi scutite pe teritoriul celeilalte de orice drept de transit. Tratamentul națiunii celei mai favorizate e garantat reciproc fie căreia din părțile contractante pentru tot ce privesce transitul.

Părțile contractante se obligă a nu împedea întru nimic comerțul reciproc al țărilor lor prin prohibiții uni la import, la esport, sau la transit, cari se nu fie aplicate în același timp tuturor celorlalte națiuni, sau cel puțin celor, cari s'ar găsi în aceleași condițiuni.

Totuși, în împrejurări excepționale, importul, esportul și transitul proviziunilor de resbel vor pute fi oprite, fără a se ține seamă de dispoziția precedentă.

Supușii fiecăreia din părțile contractante vor fi scutiți, pe teritoriul celeilalte, de ori-ce serviciu și imposibilitate militară și de ori-ce rechișițiune estrordinară, care ar pute fi stabilită în urma unor împrejurări excepționale.

Presenta excepțiune se întinde și la țărele sau teritoriile unite, actualmente seu pe viitor, printr'o uniune vamală cu una din părțile contractante.

Părțile contractante și rezervă facultatea dea denunța la ori-ce epocă prezenta convențiune, printr'un avertisment făcut cu douăspre-zece luni înainte.

Studentii sârbi au ținut un meeting de protestare în contra proiectului de dizolvare a camerei. Adunarea a hotărât să provoace guvernul și poporul sârb să respingă ori ce amestec străin și să lupte energic în contra tendințelor ce amenință independința țării. La adunare au vorbit șase studenți, cari au atacat violent Austro-Ungaria, Anglia și Bulgaria. Propunerea de rezoluțiune pomenită mai sus a fost primită cu unanimitate. Din provincie au sosit multe depeși de felicitare. După propunerea președintelui adunarea s'a sfârșit cu o puternică manifestație națională-patriotică.

Despre meetingul dela Oxford în cauza română scrie „The Oxford Magazine” dela 28 Februarie n. următoarele:

Precum anunțasem săptămăna trecută, Luni la 5 Martie n. 8 ore jum., se va ține un meeting în sala

„St. Johns college” presivat de Mister W. R. Morfill, profesor universitar.

D. Morfill, care cunoște foarte bine limba și literatura românească și vizitase deja de 3 ori aceste regiuni, va exprima în discursul seu simpatiile sale pentru poporul românesc, care formeză o sentinela a civilizațiunei apusene în regiunile Carpaților și ale Balcanilor.

În acelaș timp, el va descrie prigonirile, ce trebuie să suporte românii din Transilvania și Ungaria, din partea magiarilor, și intoleranța, de care aceștia se fac culpabili.

După aceea domnișora Del' Homme va pune în evidență trăsăturile caracteristice ale istoriei românești și va termina complectând hidosa iconă (sad picture) a prigonirilor, la care sunt espusi patru milioane de români în Transilvania și Ungaria, cu totă legea constituțională de la 1868, care este o lege fundamentală a statului ungar poliglot, și care deja de mult nu este decât o literă mōrtă pentru celelalte naționalități, cari alcătuiesc majoritatea regatului ungar.

D. Dumitrescu, un student român va arăta progresul, ce a făcut opinia publică de trei ani încōce, în această cestiune, discutată mai ales de tinerimea academică a regatului liber și urmată aji cu atenție de întreaga presă a Europei. El va arăta simpatiile cu care studenții universităților din Europa au primit plāngerile de asuprire ale fraților români și va dovedi cum violența și guvernului magiar opresce progresul intelectual al celorlalte naționalități din Ungaria.

„În fine, va ceti programul națiunii române din Transilvania și Ungaria, formulat la 1881 în Sibiiu.”

Aspirațiunile naționale-politice ale românilor din Ungaria.

(Urmare.)

După Bariju (l. c. p. 19) elementul curat românesc din Ardel ar face $\frac{2}{3}$ parte a întregei populațiuni. Autorii Memorandului român dela 1892, susin chiar, că românii fac $\frac{3}{4}$ din populațiunea Ardelului. „Er adeverul? După numerarea dela 1890 cele 15 comitate ardelenesci au 2.251.216 suflete. Dintr'acestea 697.954 magiari sau 31%; 216.670 sași adevă 9.67% și 1.267.89 români sau mai bine 56.72%. Restul de 2.61% îl formeză: țigani, armeni, greci și alte fracțiuni de popore. Românii posed hotărît majoritatea populațiunei (56.72%). Dar până la $\frac{2}{3}$ sau chiar $\frac{3}{4}$ mai e o bună cale.

Tochmai așa stă lucrul și cu posesiunea românilor din Ardel, și cu raportul dărilor lor. Și aici matadorii partidului proced după aceeași manieră. Au se aducă acuse: atunci descriu în cele mai sinistre colori stările poporului român; vreu să motiveze drepturi și aspirațiuni: atunci caută a impune prin esagerarea mărimii și importanței românilor. Tochmai acesta e cazul, dacă ei se plāng că nu pot trimite în parlament un număr corēspondentiu de „deputați naționali” — deși românii „posed $\frac{3}{4}$ din proprietăți și în același raport suportă și sarcinile publice”. Durere, că n'avem o statistică a pământului după naționalități; dar pentru o parte a Ardelului aflăm date prețioase în cartea deputatului Dr. Oscar v. Meltz „Statistik der Sächsischen Landbevölkerung in Siebenbürgen”. (Sibiiu 1886) În cartea acesta aflăm, că în cele 227 de comune săsesci 72% a pământului sunt ai sașilor 28% a altora: români, unguri etc. Dar sașii formeză în acele comune 57.1% ceilalți (nesași) 42.9% din întreaga populațiunea. Românii sunt reprezentați aci cu 34.9%. Prin urmare pre un suflet se vine la sași 3.56, ăr la ceilalți 1.89 de jugere posesiune de pământ. Cele 227 de comune săsesci au plătit în anul 1883 dări directe 6.154.564 fl. Pe un cap vin cam 7 fl. 61 cr. Dintre acestia pe sași au cădut 831.28 sau 5 fl. 81 cr. pe un cap; ăr pe nesași

333.278 fl., adevă 3 fl. 01 cr. pe cap. Cu toate acestea ăr fi foarte greșit dacă vrea cineva seconsidera împrejurările de astăzi ca stări neschimbăcioase (andauernde Zustände). Esperința ne arată mai mult, că împrejurările a ele sunt în continuă fluctuațiune și încă nici decum în defavorul românilor.

Pe pământul, ăre când „săsesc”, populațiunea românească creșce neconținut în orașe și la țară. Așa d. e. în cele 8 orașe săsesci (Bistrița, Orăștia, Sibiu, Brașov, Medias, S. Sebeș, Reghin și Sighișora) dela 1880—1890 populațiunea rom. a creșcut dela 26,387 la 28,713. În Sebeșul-săsesc, românii au câștigat deja majoritatea absolută (62.43%) În Orăștia 45.49%, în Brașov și Medias sunt aproape $\frac{1}{3}$ parte 31.74—30.17%. În Sighișora sunt $\frac{1}{4}$ parte (25.25%) a întregei populațiuni. Prin înmulțirea acestă a românilor în orașe și prin creșcerea numărului industriașilor și comercianților români câștigă tot mai mult în poziții favorabile ale legii electorale pentru alegătorii lor distali dela orașe.

Dar și pe pământul celorlalte comitate și pe pământul mai înainte secuiesc au făcut românii în ultimii decenii progrese însemnate. Pe când cu o generațiune mai înainte românii nu avau o inteligență națională, de atunci încōce s'a desvoltat în sinul lor o clasă socială cultă și proprietatea lor s'a înmulțit în mod considerabil

(Va urma.)

Noutăți.

Producțiune. Duminecă au dat studenții gimnasului nostru român die Brașov o frumoasă producțiune cu un program bogat și variat. Public a fost foarte numeros și producțiunea a avut un rezultat foarte favorabil.

Seminariul român din Lipsa „fost cercetat în cursul anului c. după cum se serie „Drept.” de 12 domni și o damă. Membrii ordinari, adevă de aceea, cari se ocupă cu studiul științific în cercul lucrărilor de filologia română, sunt în momentul de față șese, dintre cari un român. În semestrul viitor va apăre cel din tăiu almanach, în care se vor pute publica deja câteva lucrări.

În semestrul de vară distinsul profesor Dr. G. Weigand a preles despre fonologie ăr în cel de ărna despre flecsiune. În semestrul de vară viitoriu va vorbi despre raporturile dintre limba albaneza și grecăscă cu cea română.

În esercițiile seminariali s'au studiat bucăți vechi din Crestomatia lui Gaster, și din Ședătorea, bucați din literatura populară. Afară de acestea au primit seminaristii în mod privat îndigitări și ajutor pentru lucrările lor.

Începutul deci a fost înbucurător și nu ar mai fi altceva de dorit, decât ca mai mulți români să se dedice studiului limbii lor.

Școala română de fete. „Societatea dōmnelor române” din Bucovina desvoltă o activitate foarte rodnică pentru ajungerea scopului mare ce și-a pus: deschiderea unui internat pentru fete și zidirea unei școle de fete în Cernăuți. Putem aji da scire sigură scrie „Gaz. Buc.” că locul pe care se va zidi școala și internatul s'a cumpărat deja, cu o sumă respectabilă. Școala ce se va crea, va fi aședată într'o regiune salubă și frumoasă a Cernăuților; deși ceva retrasă, cum i se și șede bine unei școle cu internat. Ne bucurăm nespus de mult, că putem însemna acest nou progres spre realizarea măreșului gând, căruia „Societatea dōmnelor” i s'a dedicat cu atăta succes.

Cas de mōrte. Ștefan Necș, fost pretore în Arpaș (com. Făgărașului) a repausat în Viena, unde se dusesse pentru căutarea sănătății sale sdruninate.

Contra învățătorilor. Comisiunea administrativă a comitatului Sălăgiu a asertnnt ordinariatului gr. cat. din Gherla o scrisōre, în care arată că 52 învățători nu sunt apji a propune limba magiară și trebuie amovați. Ordinariatula făcut această cu-

noșcând, respectivilor învățători prin o circulară, adresată vicarilor, protopopilor și preoților gr. cat. din numitul comitat.

Anarhistii. Poliția franceză, desvătă o mare energie spre a potoli focul anarhistilor și a pune mâna pe cei mai periculoși dintre ei. Se află prinși peste 100 de anarhisti. Temere și groză au răspândit anarhistii în timpul din urmă la Londra. În monarhia noastră încă se văd urme de anarhisti. Scirile din Praga sunt de tot, deprimate în această privință. Președintele dietei din Budapesta a căpătat o epistolă, în care se dice, că 149 anarhisti astăptă ora răsunării.

Inarmarea armatei române. Cei în "Tara": Din puștile Manlicher au sosit până acum în România 72 mii. Totă comanda e de 114 mii iar restul 42 mii puști sosesc treptat câte trei mii cel puțin pe săptămână. Până la 1 Aprilie 1894, înțreaga comanda va fi sosită.

În momentul de față sunt gata la fabrică, vre-o 16 mii puști, model 1873.

Invitare la "petrecerea cu joc" ce se va arăta de "reuniunea pompierilor voluntari" din Seliște la 26 Februaru (10 Martiu) 1894 în "sala școlii". Venitul curat este pentru fondul reuniunii. Începutul la 7½ ore p. m. Intrarea înțre 1 fl., de persoană 50 cr. După pauză se vor executa jocurile: "Călușerul și bătuta". Oferte marimiose se primesc cu mulțumită și se vor cuita pe cale publică.

Cestiuni scolare.

În adunarea generală a reuniunii învățătorilor gr. or. din districtul S. Sebeșului ținută în zilele de 18 și 19 Nov. a. trecut, în comuna Călnic, unul dintre membrii acelei reuniuni a venit cu propunerea, că adunarea să aleagă din sinul său o comisiune pentru elaborarea unei cărți de cetire pentru școlile noastre populare, în care, să se cuprindă afară de comput toate obiectele de învățământ menite a se propune în școlile populare, începând din anul al doilea de școală până inclusiv în al 6-lea.

Propunerea în scris fiind, s'a predat unei comisiuni.

Comisiunea, la timpul său a venit cu propunerea, că afacerea să se predea comitetului central spre censure și la o altă adunare generală se vină cu un raport despre decisiunea sa asupra acelei cărți.

Pe ziua de s. "Așteptă" cred, că vom mai discuta în adunarea noastră despre această afacere.

Deși propunerea după mine e destul de ponderosă pentru învățământul din școlile populare, totuși am observat, că unii învățători aveau mâncărime de limbă ca să întindă lungi discuțiuni contra acestei propuneri.

Aflau adică nod în papură, că acela e un lucru foarte greu și costă mult timp și osteneală; că nu e practic ca copii să învețe în mai mulți ani din una și aceeași carte, și că pentru compunerea unei astfel de cărți se cer specialiști din fiecare obiect de învățământ.

Fiindcă propunerea după cum diseiun a fost predată comitetului central — discuțiunea în ședințele acelei adunări, nu a mai avut loc.

Cred, că nu alterez pe nimenea, când pe baza experiențelor mele câștigate ca învățător de vre-o câțiva ani în vre-o câteva comune sunt pentru propunere și când motivele de mai sus le consider de motive fără temei.

Și iată pentru ce:

Vorbind despre școlile noastre populare, să ne coborim nițel din lumea teoriilor la viața practică și fără să ascundem mătăn sac să privim serios la neajunsurile școlilor noastre; la neajunsurile ce are să le întâmpine un învățător și mai mult la neajunsurile poporului nostru de pe cele mai multe sate.

E lucru știut de toți învățătorii, că pruncii pe sate frecventă școala foarte neregulat. Încep adică anul școlastic foarte puțin prin Octombrie, cei mai mulți prin Noiembrie și Decembrie.

Dacă cei ce încep și mai târziu anul școlastic ar frecventa regulat școala vre-o

2-3 luni tot ar mai fi ceva, căci s'ar alege cu câteva prelegeri, dar pe lângă că în unele zile și cu deosebire în zilele de iarnă pe cele mai multe sate prelegerile abia pela 10 ore a. m. se pot începe, mai sunt copii cari în întreg anul școlastic abia în câte 20-30 zile frecventă școala.

Rezultă dară de aceea că o prelegere ca să o știe toți școlarii din anumitele cursuri, trebuie să se propună de câte 10-20 de ori, sau pôte și mai de multe ori după cum vor frecventa școala de neregulat.

Dacă învățătorul nu o pôte face această apoi trebuie să lase pe elev sau să își frământă capul cu prelegerile de rënd, sau să-l lase să meargă liber după ordinea cum a început. Aicea înțeleg prelegerile din cetitul român.

În cazul prim de bunăsamă s'ar perde o grămadă de timp în zădar; în cazul al doilea, pruncii cari nu frecventă regulat școala ar merge totuși neapregăți la școală fiindcă nu ar ști care prelegere e la rënd. Astfelu la sfârșitul anului școlastic s'ar pomeni că au învățat, cât a uitat ceea ce alți școlari.

Nu ne rămâne alta decât în școlile unde pruncii nu frecventă regulat școala să lase cursul liber după puteri să se înainteze în cetit și în scris.

Aprupe din toate obiectele de învățământ se pot ține prelegeri regulate dar se facă ca elevii unui despărțământ să fie din cetitul român într-o prelegere e foarte cu greu — și acesta câci unui înțre școlă mai timpuriu, alții mai târziu, înțre au memorie bună și înaintă în cetit și scris, alții pe lângă că au memorie mai slabă nu au nici cărțile necesare.

Luându-le acestea în considerare și luând în considerare timpul și vârsta elevului, cu care pôte nu te mai întâlnesci în școală într'un an decât numai vre-o 6-8 săptămâni și și acelea nu de arândul apoi trebuie să lase curs liber fiecărui elev să se înainteze în cetit și în scris cum voiesce și cum pôte, căci mulți din școlari cu aceea școală rămân în totă viața lor.

Cetitul și iar cetitul, e obiectul cel mai de căpetenie în școlile noastre populare, și acesta o pretind chiar și părinții pruncilor, cari contribuie la salariul învățătorului.

Ca pruncii să pôte trage folos și din puținul timp cât frecventă școala, învățătorul e necesitat a se abate de multe ori dela principiile teoriei și a se orienta după împrejurări.

Sunt învățători, cari cetitul și scrisul îl socotesc de un ce superflu, între obiectele de învățământ, și pun un deosebit pond pe alte obiecte de învățământ, cu care consumă, o grămadă de timp, și acesta ca pruncii să pôte da din acele obiecte răspunsuri bune și logice la esamen.

Urmarea e, că peste un timp ore care după ce a eșit din școală nu mai știe ceti de loc, astfelu școala pentru un astfelu de copil nu a plătit nici o cēpă degerată.

(Va urma.)

Românii din Sârbia.

Despre românii din Sârbia, aduce "Tara" următoarele date interesante:

În Sârbia, de a lungi Dunării, de la Raduiewatz și până la Semendria și pe frumoasa vale a Timocului, care se întinde până la Negotin, sunt aprupe 300.000 de români moșneni.

Originea acestor români dată de pe vremea lui Traian; sunt coloniști vochi, cari odinioară s'au întins până la Marea Mediterană, dar în cursul timpului o parte dintr-unii, partea din districtul Zaiclar în jos prin Alexinați, Niș, Vrania și Uscub până în Macedonia, s'a pierdut în poporul sârbesc. În împrejurimile Alexinaților, în vechime capitala Sârbiei, și aici se văd ruinele unei cetăți a legionarilor romani.

Cele acropole 300.000 de români de pe valea Timocului, și-au păstrat și până azi intactă limba și moravurile românești; ba în unele privințe ne sunt superiori chiar nouă.

Authorul acestor rânduri a stat câteva săptămâni pe această vale încântătoare, cea mai bogată și mai populată parte a Sârbiei și s'a convins că doinele și legendele lor sunt de o concepțiune îndrăgăstă și întrec

chiar în trumsefe doinele și legendele din Banat, cele din Gorj, din Hațeg și cele ale moșilor din munții apuseni. Sunt câteva legende admirabile, cari cântă luptele ce le-au avut românii din Sârbia cu turcii, răpirea fetelor române și ducerea lor la Terigea, reamintindu-ne răpirea Sabinelor, vitejile lui Leru, devotamentul românilor pentru vatra strămoșescă etc.

E o comoră de legende pe această vale, care n'ar trebui lăsată să se piardă, mai ales acum, când ideea națională a prins rădăcini atât de adânci în Sârbia în cât acești români în viitoare generație sunt osândiți să se piardă cu desăvârșire.

Acești români au întreținut zilnice relații comerciale cu negustorii și cu țărani din Dolj și Mehedinți. Aceste relații, care au durat secole întregi, au contribuit în prima linie, la păstrarea limbei lor. Dela 1886, însă, când a izbucnit războiul nostru vamal cu Austro-Ungaria, aceste relații comerciale au căzut foarte mult și de atunci românii din Sârbia sunt aprupe străini de cele ce se petrec în țară la noi.

Acei cari au întreținut mai mult iubirea de limbă la acești români, au fost câțiva preoți, cari alege ori au ținut slujbe biserică în românește și predicau tot în românește. Printre preoții cei mai harnici citez pe actualul archimandrit Dionisie de la biserica din Bușteni, care a fost un fel de apostol al românismului în valea Timocului. Dar din nenorocire el a trebuit să se refugieze în țară din cauza persecuțiilor răscolitului Mihail.

Li s'a luat, acum câțiva ani, românii din Sârbia, chiar și dreptul de a li-se oficia în românește serviciul divin. Metropolitul Mihail este cel întâu care a decis o gonă teribilă în contra preoților români, mutând pe unii în partea opusă a Sârbiei, espulând pe câțiva, cum a fost cazul cu părintele archimandrit Dionisie.

Ba preoții sârbi trimiși de metropolitul Mihail în vale Timocului, au mers până a anatemia pe acei români, care își diceau rugăciunile în românește chiar și în casă.

Astfel fiind situația, nu este de mirare că românii încep a-și pierde limba lor, mai ales prin localitățile unde sunt în contact zilnic cu populațiunea sârbescă.

Până a nu se pierde cu desăvârșire ar fi de dorit cu academia română, de pildă, să eternizeze memoria lor prin un studiu serios ce s'ar face asupra limbei, obiceiurilor, moravurilor și doinelor lor. Ar fi păcat ca aceea comoră de doine și de legende pe cari au moștenit-o acești români dela strămoși, să se pierdă fără să lase nici o urmă în literatura noastră.

Această vale e cea mai bogată parte a Sârbiei; comerțul de vite, de porci, de cai și de vin al locuitorilor acestei provincii, e renumit în totă peninsula balcanică. Podgoriile vestite ce se întind dela Negotin și până aprupe de Niș, produc nesec vinuri a căror reputație este stabilită chiar și în Franța. Cine, în țară la noi, nu cunoște escelele vinuri negre din Negotin, care amestecate cu vinurile noastre negre din Oravia pot rivaliza cu cele mai delicioase vinuri din Crimeea?

Caii din valea Timocului, și în special cei din Malnik-Isvor și Velic-Isvor (Isvorul mic și Isvorul mare) sunt vestiți; originea cailor unguresci atât de renumiți, este în valea Timocului.

Nu trebuie să lăsam ca această vale locuită de români să se piardă pentru noi, fără s'o cunoștem măcar.

Cântul în școala poporală.

(Urmare din Nr. 16.)

XVII. Lărgirea gamei.

Înainte de a începe de a lărgi gama în sus cu tonurile mai înalte și în jos prin tonurile profunde, e timpul, ca să le numim cele opt tonuri învățate până acum. Spre acest scop vom întreba pre elevii, ce tonuri am învățat, cum urmăzu unul după altul, care e tonul prim, al doilea etc. Acum putem chiar să desemnăm o scară, care prin cunile sale să reprezinte cele opt tonuri. De aceea vom face și asemenea între suirea tonurilor și

a cuielor de scară, după ce le spunem, că acestea opt tonuri să numesc scară musicală sau gamă.

Lărgirea gamei se va face în modul următor: Dicem să cânte scara musicală mai de multe ori cu băgare de seamă, în urmă apoi ne oprim la *do* superior. Facem atenție, cum se coboră dela *do* superior până la *sol*, ceea prin repetare desă să și imprimăm în sufletul elevilor. După aceea dicem: Încercați a cobori tot așa dela *do* inferior până la *sol*. Deja la 2-3 încercări elevii pot se cânte dintr-o bine tonurile profunde. Acum urmăzu așezarea lor pe portativ ceea să face erăși asemenea poziția acestor tonuri cu acelor cunoscute din gamă. D. e. În scara de coborire ce ton urmăzu după *do* superior? Ce ton am cântat și după *do* inferior? Si acesta se scrie *do* inferior? Unde vom scrie or se scrie *si* acesta? (Sub linia primă a portativului) Tot în modul acesta vom defini poziția și celorlalte tonuri.

Tot cam în modul aceasta vom arăta și ecsercita și tonurile *re*, *mi*, *fa* cu deosebirea, ca înțuirea vom începe o cu tonurile *do*, *re*, *mi* inferior, punând pre elevii să cânte aceste tonuri mai de multe ori. Li punem apoi să cânte tot acestea tonuri și tot șirul acesta însă începând din *do* superior. Să înțelegă s'ar putea repeta totă gama, dacă cercul vocii lor ar concede această, dar e imposibil ca de o gamă și aibă un cerc mai mare, de o gamă și preste gamă încă două sau trei tonuri. A forța pre copii să cânte atât tonurile înalte cât și cele profunde, ar fi una dintre cele mai rele purcederi, am strica vocea copilului, darul născut în el. De aceea va fi cu deosebită atenție învățătorul la acestea ecsercicii și îndată ce observă pre careva, că se forțază, să-l oprească a cânta acelea tonuri, se cânte el numai până unde ajunge.

Că totuși să se pôte ecsercita fiecare elev în acestea tonuri va purcede învățătorul așa, că la ecsercitară tonurilor profunde va lua pe *do* inferior la înălțimea lui *g* sau *f* bună oră; ér ecsercitatea tonurilor înalte, va lua pe *do* superior la înălțimea lui *a* sau *g* erăși. Astfel nu vom forța elevii. La atari ecsercicii și cântări în cari obvin tonuri înalte și profunde se cânte fiecare numai până ajunge. Sbierețe și răcnete în cântare se nu suferim.

Observ și aceea, că de cât să grabescă învățătorul în decursul ecserciciilor de cetire, ca să percurgă și ecsercicii tot în anul acesta, mai bine să rămână tot în cercul gamei și în această să se deprindă bine elevii. Până nu li-sa prefăcut gama așa dicend în sânge și nu s'at pertrat din toate punctele de vedere descrise aci, până atunci și așa nu vor înțelega elevii cum gamele sunt acelea tonuri, numai cât repetate la diferită înălțime.

Sustîn această observare și cu privire la deprinderile în două voci destinate tot pentru anul III. Cu deosebire învățătorul cu mai multe clase le pôte lăsa pentru anul IV. fără nici o muștrare de conștiință. Învățătorul cu o clasă însuși pôte judeca dacă are timp pentru acestea ecsercicii sau nu.

(Va urma.)

Bibliografie.

În tipografia "Aurora" A. Todoran din Gherla (Szamosujvár) a apărut: *Dile negre*, versuri de Petrea dela Clușiu, cu o prefață de George Simu. Prețul 50 cr. Venitul curat e destinat pentru înființarea unui fond, din care cu timpul să se edea o fôie pedagogico-literară. Opul se află de vânzare la dl Petru Conda inv. în Aiton (Kolozsmegye) și la tipografia "Aurora" în Gherla.

Nr. 123.

[47] 3—3

CONCURS.

Pentru ocuparea postului de paroch în parochia de clasa III Ocolul mic, protopresbiteratul Lupșei, se escrie concurs cu termenul de 30 zile dela prima publicare în „Telegraful Român”.

Venitele împreunate cu acest post sunt 410 fl.

Informațiuni mai detaliate despre acestea venite se pot lua dela subsemnatul oficiu.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și aterne petițiunile concursuale instruite conform normelor în vigoare subsemnatului oficiu în termenul prefapt, și sunt poftiți a se presenta în vre-o Duminecă pentru a-și dovedi desteritatea în cântările și ritualele bisericești noastre.

Ofenbaia, în 29 Ianuarie, 1894. Oficiul protopresbiteral gr. or. al tractului Lupșei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Ioan Danciu,
protopresb.

Nr. 280/1894.

[49] 1—3.

EDICT.

Oprea Iacob din Amnaș legiuitul bărbat al Elenei Simtion din Sibiu, părăsind cu necredință pe legiuita sa soție de 5 ani de zile fără a i-se sci locul ubicațiunei, conform rezoluțiunei Venerabilului cons. arch. ddto 8 Februarie a. c. Nr. 338 B. se citază prin acesta înaintea subsemnatului for matrimonial a se presenta în persoană în termen de 6 luni dela prima publicare a acestui edict în fôia „Tel. Rom.” cu observarea, că în cas de neaprezentare procesul incaminat se va pertracta și decide și în absența lui pe basa canonelor bisericești ortodoxe răsăritene.

Forul matrimonial gr. or. al Sibiiului ca for de I instanță.

Sibiu, 21 Februarie 1894.

Ioan Papiu,
protopresb.

Nr. 66

[46] 3—3

CONCURS.

Conform ordinului consistorial din 7 Decembre 1893 Nr. 7817/B, pentru întregirea parochiei de clasa a III Hidiș se publică concurs nou

cu termen de 30 zile de dela prima publicare în diarul „Telegraful Român”

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch. cari constau din venitele obicnuite preoțesci, dau un venial de 465 fl.

Doritorii de a concurge la acest post de paroch, cari se pot informa despre starea parochiei la oficiul parochial și la subscrisul oficiu protopresbiteral au a-și substerne concursesele lor instruite conform regulamentului pentru parochii, în termenul susindicat la oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei, per Gyéres în Agârbiciu Oficiul protopresbiteral gr. or. al Turdei în conțelegere cu comitetul parochial respectiv.

Agârbiciu 11 Februarie 1894.

Petru Roșca,
protopresb.

Nr. 123/1894

[42] 3—3

CONCURS.

Pentru îndeplinirea postului de paroch vacant în parochia Booz cu filia Gros. din ptotopresbiteratul tractului Hațeg, pe basa părintescii rezoluțiuni consistoriale din 28 Decembre a. tr. Nr. 8438. B. — prin acesta se publică concurs cu termen de 30 zile dela prima publicare în „Tel. Rom.”

Venitele anuali împreunate cu acest post sunt: 222 fl. 50 cr. v. a.

Doritorii de a ocupa acest post au a-și aterne petițiunile lor concursuale, instruite conform normelor în vigoare, la subscrisul oficiu protopresbiteral până la termenul provocat.

Oficiul protopresbiteral gr. orient al tractului Hațegului în conțelegere cu comitetul parochial respectiv. — Petroșeni la 4 Februarie 1894.

Avram Stanca,
adm. protopresb.

Nr. 101/1894

[43] 3—3

EDICT.

Iosif Ioachim Fulea gr. or. din comuna Reheu, carele de 6 ani de zile și-a părăsit cu necredință fără ca să se scie locul ubicațiunei, legitima soție Elena Ioan Iosif Dancea tot din Reheu, se citază prin acest edict că în termen de șese luni de zile de la prima publicare, negreșit să se presentese înaintea subsemnatului scaun protopresbiteral, căci la din contra procesul intentat de sus numita s'a soție se va pertracta și decide și în absența lui.

Sebes în 28 Ianuarie 1894.

Scaunul protopresbiteral gr. or. ca for matrimonial de prima instanță. —

Ioan Tipeiu,
protopresb.

Mersul trenurilor pe liniile orientale ale căii ferate de stat r. u. valabil din 1 Octobre 1893.

Budapesta Predeal											
Tren de per-sone	Tren accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren accele-rat		Tren accele-rat	Tren accele-rat	Tren de per-sone	Tren accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone
10. —	8.05	8.05	—	2.15	pl. Viena	sos.	3. —	1.55	3. —	7.20	6.20
8.25	2.10	2.50	5.50	9.15	Budapesta	↑	6.20	7.30	6.35	1.50	8.40
11.28	4.07	6.14	8.57	11.12	Szolnok	↑	2.55	5.23	3.31	11.46	4.47
1.35	5.46	—	11.33	12.50	P. Ladány	↑	12.06	3.46	1.16	10.05	2.24
3.53	7.08	8.42	1.50	2.12	sos. Oradea - mare	pl. per-sone	Tr. de per-sone	2.25	11.04	8.43	12.09
4. —	7.15	12.05	2.24	2.19	pl. Oradea - mare	sos.	—	2.18	10.44	8.38	11.51
4.30	7.43	1.02	3.03	2.49	Mező Telegd	↑	—	1.52	10.07	8.13	11.17
5.22	8.18	2.14	3.46	3.24	Rév	↑	—	—	9.30	—	10.42
5.45	—	2.50	4.07	—	Bratca	↑	—	26	9.10	7.47	10.23
6.34	9.07	3.54	4.53	4.17	Ciucia	↑	3.53	—	8.31	7.08	9.51
7.18	9.37	4.53	5.32	4.50	Huiedin	↑	2.58	12.47	7.53	6.39	9.12
8.05	10.37	6.24	6.24	—	Ghirbău	↑	1.13	—	6.53	—	8.17
8.32	—	6.59	6.59	5.55	sos. Cluș.	pl. sos.	12.17	11.01	6.14	5.25	7.40
8.49	—	11.10	8.40	6.11	pl. Apahida	sos.	—	10.45	5.14	4.48	6.52
9.06	—	11.32	9.08	6.27	Ghiriș	↑	—	—	4.45	4.23	6.34
10.08	—	12.50	10.40	7.28	Cucerdea	↑	—	9.23	3.18	3. —	5.26
10.37	—	1.25	11.25	7.50	Ujóra	↑	—	8.54	2.31	2.08	4.52
10.59	—	1.43	11.54	—	Vințul-de-sus	↑	—	—	2.13	2. —	4.34
11.07	—	1.52	12.04	—	Aiud	↑	—	—	2.05	1.51	4.28
11.31	—	2.18	12.34	8.17	Teiuș	↑	—	8.24	1.35	1.23	4.07
11.48	—	2.40	1. —	8.33	pl. Teiuș	sos.	—	8.07	1.08	12.45	3.47
12.25	—	—	1.40	8.38	Crăciunel	↑	—	8. —	12.28	—	2.49
12.50	—	—	2.17	—	Blaș	↑	—	—	11.57	—	2.27
1.04	—	—	2.35	9.09	Micăsasa	↑	—	7.31	11.42	—	2.13
1.35	—	—	3.14	—	Copșa-mică	↑	—	—	11.06	—	1.39
1.50	—	—	3.34	9.42	sos. Copșa-mică	pl. sos.	—	6.57	10.4	—	1.18
2.13	—	—	3.49	9.44	Mediaș	↑	—	6.55	10.31	—	12.53
2.32	—	—	4.11	9.59	Elisabetopol	↑	—	6.42	10.09	—	12.37
3.04	—	—	4.48	10.22	Sighișoara	↑	—	6.21	9.31	—	12.06
3.39	—	—	5.27	10.51	Hașfalău	↑	—	5.54	8.53	—	11.29
4.01	—	—	6.10	11.13	Homorod	↑	—	5.34	8.23	—	11.03
5.26	—	—	7.52	12.26	Agostonfalva	↑	—	4.29	6.55	—	9.46
6.08	—	—	8.30	12.58	Apapa	↑	—	3.56	6.09	—	9.04
6.40	Tr. de per-sone	—	9.03	1.15	Feldioara	↑	—	3.40	5.42	—	8.37
7.16	—	Tren accele-rat	9.38	1.34	Brașov	↑	—	3.19	5.07	—	8.03
8. —	—	10.25	2.09	—	pl. Brașov	sos.	—	2.48	4.20	—	7.23
—	11. —	5.15	6.18	2.19	sos. Timiș	pl. sos.	10.17	2.18	—	6.58	—
—	12.26	5.57	7.10	3.01	Predeal	↑	9.41	1.42	—	5.57	—
—	1.11	6.29	7.40	3.31	—	—	9.12	1.12	—	5.16	—
—	8.45	12.20	10.50	159	—	—	4.45	7.40	—	8.50	—

Budapesta — Arad — Teiuș											
		Tren de per-sone	Tren accele-rat	Tren de per-sone			Tren de per-sone	Tren accele-rat	Tren de per-sone		
—	—	10. —	8.05	2.15	pl. Viena	sos.	6.20	7.20	3. —	—	—
—	—	8.10	1.56	9.30	Budapesta	↑	7.25	1.20	5.50	—	—
—	—	10.04	4.02	1.05	Szolnok	↑	4.15	11.15	2.21	—	—
—	—	3.45	6.57	5.24	sos. Arad	pl. sos.	11.18	8.20	9.05	—	—
—	—	—	—	—	Glogova	↑	10.46	7.20	8.40	—	—
—	—	4.30	2.34	5.46	Győr	↑	10.34	7.01	8.30	—	—
—	—	4.42	2.34	5.57	Pauliș	↑	10.11	6.20	8.08	—	—
—	—	5.03	3.34	6.19	Radna-Lipova	↑	9.58	5.50	7.57	—	—
—	—	5.14	3.58	6.30	Conop	↑	9.44	5.28	7.46	—	—
—	—	5.32	4.20	6.48	Bérvava	↑	9.10	—	7.17	—	—
—	—	5.56	—	7.12	Soborșin	↑	8.54	—	7.02	—	—
—	—	6.12	—	7.27	Zam	↑	8.03	—	6.24	—	—
—	—	6.58	—	8.07	Gurașada	↑	7.28	—	5.53	—	—
—	—	7.26	—	8.33	Ilia	↑	7. —	—	5.28	—	—
—	—	7.52	—	8.57	Branicica	↑	6.49	—	5.17	—	—
—	—	8.08	—	9.13	Deva	↑	6.24	—	4.53	—	—
—	—	8.26	—	9.29	Simeria (Piski)	↑	5.59	—	4.33	—	—
—	—	8.52	—	9.53	Orăștia	↑	5.43	—	4.17	—	—
—	—	10. —	—	10.19	Șibot	↑	4.42	—	3.30	—	—
—	—	10.25	—	10.50	Vințul de jos	↑	4.20	—	3.03	—	—
—	—	10.44	—	11.16	Alba-Iulia	↑	4.58	—	2.36	—	—
—	—	11.58	—	11.44	Teiuș	↑	3.40	9.40	2.19	—	—
—	—	11.29	7.05	12.06	—	pl.	3.04	9.05	1.39	—	—
—	—	11.56	7.40	12.38	—	—	—	—	—	—	—

Budapesta, gara de vest — Orșova — Verciorova											
Orient. Espres	Tren de per-sone	Tren accele-rat	Tren de per-sone	Tren mixt		Orient. Espres	Tren de per-sone	Tren accele-rat	Tren de per-sone	Tren de per-sone	Tren de per-sone
9.06	11. —	9. —	9.15	4.15	pl. Viena	sos.	6.15	2.45	3.16	7.05	6.35
Vineri	—	—	—	—	Budapesta	↑	7.10	9.14	10.27	1.20	8.50
1.55	8.25	2.35	6.30	10.10	Timișoara	↑	9.50	5.50	5.13	7.50	11.20
5.18	5.20	7.59	4.24	3.36	sos. Caransebeș	pl. sos.	9.20	—	5.07	7.42	3.28
—	6.15	8.25	5.25	9.30	Băile - Herculane	↑	6.22	—	12.53	5.31	11.05
—	9.35	10.41	8.23	3.30	Verciorova	↑	3.40	—	12.53	3.21	5.14
11.28	—	12.52	10.58	7.36	Bucureș	↑	2.26	—	12.10	2.10	—
12.09	—	1.25	2.10	—	—	—	—	—	4.03	5.50	—
10.55	—	11.40	—	—	—	—	—	—	—	—	—

Cucerdea — Oșorhei — Reg. săs.											
—	2.35	8.15	3.11	8.58	Cucerdea	↑	7.40	2.37	8.25	1.18	—
—	3.26	9.01	3.57	9.44	Ludoș	↑	6.55	1.51	7.36	12.22	—
—	5.07	10.27	5.23	11.11	Oșorhei	↑	5.30	12.25	5.54	10.35	—
—	5.50	10.42	5.36	—	Reghinul-săs.	↑	5.18	9.35	5.05	—	—
—	7.25	12.15	7.15	—	—	—	3.50	8. —	3.22	—	—

Simeria (Piski) — Hunedóra											
Tren de povară	Tren mixt	Tren de povară	Tren mixt		Tren de povară	Tren de povară	Tren de povară	Tren de povară	Tren de povară	Tren de povară	Tren de povară
6.15	10.35	4.20	9.50	—	Simeria	↑	5.30	10.25	3.10	8.49	—
6.38	11.54	4.43	10.08	—	Cerna	↑	5.14	10.05	2.54	8.29	—
7.13	12.20	5.18	10.32	—	Hunedóra	↑	4.50	9.38	2.30	8. —	—

Brașov — Chezd-Oșorhei											
—	5.46	8.50	—	3.10	Brașov	↑	8.18	1.49	—	—	6.56
—	6.19	9.31	—	3.53	Prejmer	↑	7.48	1.11	—	—	6.18
—	7.11	10.32	—	5.03	Sepși S.-Georgiu	↑	7.02	12.10	—	—	5.17
—	8.31	12.08	—	6.40	Covasna	↑	5.46	10.34	—	—	8.39
—	9.08	12.54	—	7.26	Chezd-Oșorhei	↑	5. —	9.38	—	—	2.33

Murăș-Ludoș — Bistrița											
—	4. —	9.10	—	4.20	—	—	—	—	—	—	—
—	6.48	12.41	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	6.65	4.55	—	—	—	—	—	—	—	—	—